

Side. Det foreslaar efter mit Støn, at Rigsdagen skal abdicere i to Henseender. Rigsdagens Indskydelse paa dette vigtige Omraade, som Jærnbanevesenet er, er jo ikke meget stor, men hidtil har den dog haft besluttende Myndighed med Hensyn til Anlæg af Jærnbaner, ikke blot Statsbaner, men ogsaa Privatbaner. Dette Forslag gaar nu ud paa, at Rigsdagen herefter skal fra-skrive sig denne Myndighed med Hensyn til Anlægget af private Baner, og endvidere gaar Forslaget ud paa, at Rigsdagen skal med Hensyn til Udgifterne til den Slags Baneanlæg indskrænke sin Myndighed over for Statslaan og den Slags Ting. Man skal give Finansministeren uindskrænket Ret til at optage Statslaan angaaende alle de Jærnbaner, som Indenrigsministeren maatte ville give Koncession paa. Efter det foreliggende Lovforslags oprindelige Udseende kunde man ikke efter mit Støn nære nogen stor Forventning med Hensyn til dette Lovforslags Modtagelse, og jeg mener, at man heller ikke havde Grund til at nære store Forventninger derom. Den højtærede Indenrigsminister udtalte et Par Gange under Forhandlingen i det andet Ting, at han kunde godt forstaa, man kunde have sine Betæneligheder ved at meddele denne Bemyndigelse, og det er jo meget naturligt og meget forstaaeligt, at man kunde have ventet, at man i det andet Ting vilde have store Betæneligheder ved at gaa ind paa denne Bemyndigelse, som Regeringen ventede. Regeringens nærmeste Venner, dens gamle Venner havde ligeledes en Følelse af, at der var Grund til disse Betæneligheder. Ordføreren fra den Side udtalte, at han ikke ventede dette Forslag vedtaget. Han ventede ikke, at der skulde vises den Resignation fra det andet Ting, at det skulde fra-skrive sig denne Myndighed, og Ordføreren fra den anden Side af Salen, som har sluttet sig til Lovforslaget, som det nu foreligger for dette Ting, modtog heller ikke Forslaget med afgjort Velvilje, han havde meget forskellige Betæneligheder ved Forslaget; han mente, at det rigtigste alligevel var, at Rigsdagen holdt paa den Myndighed, den hidtil havde haft, og at det fremdeles vilde være heldigst, at den blev liggende i Lovgivningsmagts Haand; og med Hensyn til Statslaanet, som er foreslaaet, mente han heller ikke, det var heldigt at gaa ind derpaa, navnlig som Forslaget forelaa om den Slags lette Baner, der ikke kræve stort Tilskud. Noget andet vilde være, hvis der forelaa et Forslag om vore Kommunikationsmidler, om et stort Jærnbane-net, Dampskibsforbindelser, som kostede mange Millioner, saa kunde der være Tale om Statslaan, i saadanne Tilfælde, hvor der

var Tale om store Beløb, som ikke kunde dækkes af Statskassen. Men efter at Sagen var overvejet i Udvalget, svandt Betænelighederne, og Resultatet blev, at man alligevel vilde gaa ind paa at give Ministeren denne Bemyndigelse til at give Koncession paa Anlæg af Privatbaner, og for at be-grunde dette udtalte Ordføreren blandt andet, at han troede, at det ikke vilde skade, om Ministeren fik denne lille Bemyndigelse — den er dog ikke saa lille. Derimod fandt han Bestemmelsen i § 2 meget tvivlsom, han var ikke afgjort derimod; men han fandt det tvivlsomt, om det var rigtigt at gaa ind derpaa, der var ikke tilstrækkelig Anledning for Øjeblikket, for Øjeblikket kunde det være betænkeligt, og saa blev der endvidere udtalt ligesom under 1ste Behandling, at naar der forelaa omfattende Jærnbane-spørgsmaal, kunde man tale derom; det var nødvendigt at høre Befolkningen først, det var betænkeligt at afgøre det før Valgene, Befolkningen burde have Lov til at udtale sig, Spørgsmaalene skulde ud til Valgerne. Det kan jo være, at disse Betæneligheder saa vilde vinde ind; men det skal jeg lade staa hen.

Med Hensyn til Forslaget, som det nu foreligger for os, skal jeg indskrænke mig til at udtale, at jeg finder det aldeles utilraadeligt at gaa ind paa § 1, og hvad dermed staaer i Forbindelse, om at give en Bemyndigelse til Indenrigsministeren til at give Koncession paa private Baneanlæg. Jeg vilde finde dette meget betænkeligt i Almindelighed; under normale Forhold vilde jeg ikke gaa med dertil, og jeg vil finde det endnu mere betænkeligt under de Forhold, hvorunder vi nu leve. Faktum er, at vi staa over for et Regerings-system, som ikke blot finansielt, men ogsaa i mange andre Henseender har sat sig ud over Rigsdagens Myndighed, og derfor vil det være noget besynderligt under saadanne Forhold at gaa med til at give en Bemyndigelse, som jeg end ikke vilde være med til under normale Forhold. Naar der er tale om, at den almindelige Bemyndigelse, som gives i § 1, indskrænkes betydelig ved Bestemmelserne i §§ 2 og 3, kan jeg ikke dele den Betragtning. Der siges, at Bemyndigelsen er gjort afhængig af de indhentede Erklæringer; men Indenrigsministeren maa dog ogsaa nu indhente Erklæring fra vedkommende underordnede Autoriteter, før han kan afgøre en lignende Sag, og jeg ved heller ikke rettere, end at Reglen med Hensyn til Anlæg af en saadan Bane ogsaa for Tiden er den, at der foreligger Oplysninger fra de kommunale Autoriteter om Tilskud til Banen, Banens Retning o. s. v., saa jeg